

Universiteti i Prishtinës “Hasan Prishtina”

Fakulteti i Filologjisë

Departamenti: Gjuhë Shqipe

Emërtimi i lëndës: **Etnolinguistikë**

Niveli i kursit: Bachelor, me zgjedhje

Viti IV, semestri VIII

Fondi i orëve: 2+0 (ligjërata)

Kodi:

Vlera në kredite ETCS: 4

Koha dhe vendi i ligjëratave:

Mësimdhënësi: dr. Sedat Kuçi, profesor i rregullt

Zyra 132, tel. 038/ 222 970; e-mail: sedat.kuqi@uni-pr.edu

Konsultime: e hënë 12,00-13,00; e martë 12,00-13,00;

Qëllimi i Kursit:

Kursi i Etnolinguistikës për studentët e vitit IV të Degës së Gjuhës Shqipe hyn ndër kurset me zgjedhje. Qëllimi kryesor i tij është që t’ua bëjë të mundshme studentëve të njohin: objektin e studimit të disiplinës së etnolinguistikës (linguistikës antropologjike), zhvillimin historik dhe themeluesit e saj, etnografinë e komunikimit, raportet e gjuhës me komunikimin, raportet e gjuhës me shoqërinë, raportet e gjuhës me mendimin-botën, raportet e gjuhës me kulturën, raportet e gjuhës me letërsinë. Një nga synimet kryesore të kursit është njohja dhe familjarizimi me konceptet themelore në këto studime. Synohet që pas këtij kursi studenti të jetë në gjendje të krijojë një ide më të saktë për vendosjen e dijeve që mund të marrë gjatë studimit të gjuhës shqipe dhe gjuhëve të tjera, në kuadër të dijes më të përgjithshme mbi kulturat dhe gjuhët njerëzore, t’i vendosë ato në kuadër të aparaturës njohëse dhe t’i bëjë të krahasueshme me gjuhët dhe kulturat e ndryshme.

Format dhe metodat e realizimit të programit (Metodologjia e mësimdhënies):

Ligjërata, seminare, konsultime, metoda ndërvepruese (interaktive)

Literatura bazë:

Hymes, Dell: **Foundations in Sociolinguistics, An Ethnographic Approach.** – University of Pennsylvania Press, Philadelphia, 1974.

Whorf, Lee Benjamin: **Language, Thought and Reality: Selected Writings of Benjamin Lee Whorf** (Ed. John B. Carroll), Cambridge, Massachusetts: The M.I.T. Press, 1956.

Sapir, E.: **Gjuha – Hyrje ne studimin e ligjërimit**, përkth. V. Nuhiu, Rilindja, Prishtinë, 1986.

Hudson, R. A.: **Sociolinguistika**, përkth. M. Ymeri, Dituria, Tiranë, 2003.

Plani i detajizuar:

Java 1: Ç'është etnolinguistika? Historiku i zhvillimit të etnolinguistikës dhe përfaqesuesit – themeluesit e saj kryesorë. Lidhjet e etnolinguistikës me sociolinguistikën, psikolinguistikën dhe me degët e tjera të gjuhësisë (Dell Hymes, Etnografia e komunikimit)

Java 2. Komunikimi dhe të folurit. Gjuha si element primar në jetën shoqërore, mjet veprimi midis njerëzve. Llojet e komunikimit: gjuha e folur, gjuha e shkruar, gjestet, imitimi i sjelljeve publike Komponentet e komunikimit (Dell Hymes, f. 27).

Java 3: Raportet midis komponenteve të komunikimit (Dell Hymes, f. 40). Kapaciteti dhe statusi i komponenteve. Funksionimi i sistemit të komunikimit (Dell Hymes, f. 54).

Java 4: Gjuha – mendimi - bota (B. Lee Whorf, Gjuha, mendimi dhe realiteti, f. 171); Shqyrtimi lingvistik i mendimit (B. Lee Whorf, f.39)

Java 5: Raporti i gjuhës me mendimin dhe sjelljen (Whorf, f. 95); Ndikimi i situatës konkrete gjuhësore në sjellje (Whorf, f. 96)

Vlerësimi i parë intermediar (test)

Java 6: Gjuhët dhe logjika (Whorf, f. 153). Modelet gramatikore si interpretime të përvojës (Whorf, f.100);

Java 7: Gjuha dhe mendimi: Filozofia e gjuhës dhe e mendimit (J. Lyons, Revolucioni gjuhësor i Çomskit, ff. 133-146). Gjuha dhe shoqërimi (R. Hudson, ff. 105-109).

Java 8: Hipoteza e Sapir-Whorf-it (ff. 109-116). Seksizmi në sistemin gjuhësor (R. Hudson, ff. 116-119);

Java 9: Gjuha dhe shoqëria. Sociolinguistika dhe gjuhësia (R. Hudson, f. 12). Folësit dhe bashkësitë (R. Hudson, f. 20). Varietetet gjuhësore (R. Hudson, f. 30). Varietetet sociale të gjuhës Kontakte gjuhësh .

Java 10: Të folurit si bashkëveprim shoqëror (R. Hudson, f.121, Dell Hymes, f.63). Taksonomi gjuhësore (Dell Hymes, ff.70-82). Etnografia e të folurit: koncepte themelore, mënyra e të folurit (D. Hymes, f.83), folësi fluent, konteksti (situata) i të folurit. Akti i të folurit.

Java 11: Komponentet e të folurit: forma e mesazhit, përmbajtja e mesazhit, konteksti, skena, folësi ose dhënësi, adresari, dëgjuesi ose marrësi. Rregullat e të folurit. Funksionet e të folurit (R. Hudson, f. 82).

Java 12: Gjuha dhe kultura (R. Hudson, f. 82). Gjuha, kultura dhe mendimi (R. Hudson, ff. 82-94). Determinizmi gjuhësor Relativizmi gjuhësor Relativizmi gjuhësor dhe relativizmi kulturor (R. Hudson, f. 94).

Java 13: Relativiteti semantik (R. Hudson, ff. 94-98). Prototipat (R. Hudson, ff. 98-101). Gjuha, raca dhe kultura (E. Sapir, ff.235-248).

Java 14: Gjuha dhe letërsia (E. Sapir, ff. 249-259). Mjetet e krijimit, theksi, tonet, intonacioni, ritmi, vargu, leksiku autokton.

Java 15: Kontributi i folklorit në hulumtimet sociolinguistike (Dell Hymes, ff. 227-244).

Provimi përfundimtar me test (vlerësohet me 50%)

Metodat e vlerësimit (me test):

Vlerësimi i parë intermediar (test): 35%

Angazhimi dhe pjesëmarrja aktive: 10%

Vijimi i rregullt: 5%

Provimi përfundimtar me test 50%

Gjithsej 100%

Literatura shtesë:

Hatch, Elvin: **Theories of Man and Culture 1**, Columbia University Press, 1973.

Hatch, Elvin: **Theories of Man and Culture 2**, Columbia University Press, 1979.

Greenberg, H. Joseph: **Antropological Linguistics: An Introduction**, Random House, New York, 1968.

Cardona, Giorgio Raimondo: **Introduzione all'etnolinguistica**, by Societa editrice il Mulino, Bologna, 1976.

Gumperz, J. John: **Discourse strategies**, Cambridge University Press, Cambridge, 1989.

LLOGARITJA E NGARKËSES SË STUDENTIT

KONTRIBUTI NË NGARKESËN E STUDENTIT

AKTIVITETI	ORË	DITË/JAVË	GJITHSEJ
LIGJËRATA	2	15	30
USHTRIME TEORIKE	0	15	0
KONTAKTET ME MËSIMDHËNËSIN			
KONSULTIMET PËR STUDENT NË JAVË 10 MIN.	15	150 MIN. = 2,5 ORË	
KOLOKVIUME, SEMINARE	1	2	2
DETYRA TË SHTËPISË	1	15	15
KOHA E STUDIMIT VETANAK			
TË STUDENTIT(NË BIBLIOTEKË			
OSE NË SHTËPI)	2	15	30
PËRGATITJA PËRFUNDIMTARE			
PËR PROVIM	10	2	20
KOHA E KALUAR NË VLERËSIM			
(TESTE,KUIZ,PROVIM FINAL)	1	3	3
PROJEKTET, PREZANTIMET,ETJ.	1	1	1

	NGARKESA TOTALE		103,5 ORË

$$103,5 : 25 = 4,14 \text{ KREDITE}$$